

La casa de cites

Joan F. Mira

Algun crític o periodista maligne assegura que l'Acadèmia Francesa ha respirat alleujada en saber que Alain Robbe-Grillet se n'ha anat d'aquest món sense prendre possessió del seient. Últimament l'acadèmia va molt curta de candidats solvents, i molt llarga de baixes per edat. En tot cas Robbe-Grillet ja no serà immortal, vist que no va voler passar pel ritual de l'espasa i l'uniforme amb les palmes de plata, la desfilada i el discurs. Bé, doncs, s'ha mort del cor a 85 anys, i l'últim llibre que havia publicat, *Un roman sentimental*, diu que era només un recull de fantasmes eròtics, embolicats en paper de cel-lofana per tal que el públic curiós de les llibreries no el poguera fullejar. Pobre Robbe-Grillet, acusat, al final, de ser només un vell pervers libidinós i amb la inspiració exhaurida. És injust, perquè d'inspiració n'ha tinguda per donar i per vendre al llarg de més de seixanta anys. Inspiració, fantasia sense límits, capacitat de crear i encadenar escenes fins a l'infinit o fins que se'n cansava. Tan inspirat, que fins i tot va inventar l'expressió *nouveau roman*, que es féu veloçment famosa, per donar nom a una forma d'escriure novel·la efectivament nova. Una forma que ja fa anys que és moda de menysprear i reduir a no res, com si només haguera estat un capritx d'escriptors plens de supèrbia, autosuficients, autistes literaris. No seré jo, que mai no l'he estimat com a única forma nova i present d'escriure, qui afegirà més llenya a la trista foguera que ha volgut reduir-lo a cendra freda. Aquella colla insigne, Robbe-Grillet, Michel Butor, Marguerite Duras, Nathalie Sarraute, i sobretot l'immens Claude Simon, ens han deixat ja per sempre un espai obert per a l'escriptura, una llibertat que es pot usar a voluntat, i un mètode ben rigorós per a observar, fixar-se en els detalls de cada objecte, el so de cada veu, la llum, la pols, l'aire que circula, els vestits, el color del no-res o de la carn. I tot això transformat en paraules que poden ser, o són, més importants que la fàcil peripècia, l'anècdota o la història. Escriure així no és cap obligació ni és cap dogma: ni així de cap altra manera, perquè almenys ara sabem –gràcies en part a aquests autors, i abans a Kafka, Joyce, Proust o Faulkner– que tota escriptura és possible, tant si pareix *moderna* i atrevida, com si és d'aire diguem-ne més clàssic. De la seua pròpia escriptura, Robbe-Grillet deia que era "irréconciliée, contradictoire et en lutte contre elle-même". I així és com hauria de ser tota escriptura que vulga ser seriosament literatura.

"La carn de les dones ha ocupat sempre, sense dubte, un lloc molt gran en els meus somnis. Fins i tot en estat de vigília, les seues imatges no deixen d'assaltar-me. Un noia amb vestit d'estiu que ofereix la seua nuca corbada –es lliga una sandàlia– amb els cabells mig caiguts descobrint la pell fràgil i una pelussa rossa, jo la veig immediatament sotmesa a certes complaences, a l'instant excessives. La falda estreta travada, oberta fins a les cuixes, de les elegants de Hong Kong, s'esquinça d'un colp sota una mà violenta, que despu-

lla de sobte l'anca arrodonida, ferma, llisa, brillant, i la corba tendra de l'esquena. El fuet de cuir, en la vitrina d'un seller de París, els pits exposats dels maniquins de cera, un cartell d'espectacle, un anunci de lligacames o d'un perfum, dos llavis humits, separats, un braçalet de ferro, un collar de gos, formen al meu voltant el seu decorat insistent, provocador." Així comença, en traducció meua tan precària, *La maison de rendez-vous* ('La casa de cites'), amb les pàgines de la qual el lector exigent no sabria avorrir-se, malgrat la fama sinistra de tot *nouveau roman*, i si manté l'atenció seguint les escenes com de cinema (no debades Robbe-Grillet s'hi dedicà tan intensament) trobarà l'espectacle d'un Hong Kong colonial corromput i podrit i pervers com en cap altra novel·la més convencional. És només un exemple, i és un petit homenatge a un altre dels últims grans desapareguts, tan poc de temps després de Claude Simon i de Julien Gracq. I els crítics destructors, que callen almenys uns pocs dies.

"La falda estreta travada, oberta fins a les cuixes, de les elegants de Hong Kong, s'esquinça d'un colp sota una mà violenta, que despulla de sobte l'anca arrodonida, ferma, llisa, brillant, i la corba tendra de l'esquena"